

Stanovisko hlavného kontrolóra
k záverečnému účtu mesta Nitra za rok 2021

V zmysle § 18f odst.1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov predkladám odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Nitra za rok 2021 pred jeho schválením.

Stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu je zamerané najmä na posúdenie súladu obsahu spracovaného návrhu záverečného účtu s príslušným právnym predpisom a na posúdenie súladu hospodárenia mesta s príslušnými právnymi normami.

Stanovisko k návrhu záverečného účtu za rok 2021 som vypracovala na základe spracovaného materiálu „Návrh záverečného účtu Mesta Nitra za rok 2021“ a ostatných dostupných materiálov.

A. Východiská spracovania odborného stanoviska k návrhu záverečného účtu

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu mesta Nitra za rok 2021 je spracovaný v súlade so zákonom č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

Podľa § 16 odst.12 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy „*Návrh záverečného účtu je obec povinná prerokovať najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka*“.

Návrh záverečného účtu mesta Nitra za rok 2021 je predložený na prerokovanie do mestského zastupiteľstva v zákonne stanovenej lehote.

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh záverečného účtu bol verejne prístupný na úradnej tabuli a internetovej stránke mesta v zákonne stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 odst.2 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z.n.p. a v súlade s § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

3. Dodržanie povinnosti auditu zo strany mesta

V zmysle § 16 odst.3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je mesto povinné si dať overiť účtovnú závierku a dodržiavanie ostatných povinností hospodárenia. V čase spracovania tohto stanoviska audit overenia účtovnej závierky stále prebiehal a mestu bola doručená iba čiastková správa z auditu - časť: Rozpočtovníctvo.

4. Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods.5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a to:

- a) Údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou
- b) Bilanciu aktív a pasív
- c) Prehľad o stave a vývoji dlhu
- d) Údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

- e) Prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 odst.4 v členení podľa jednotlivých príjemcov
- f) Údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- g) Hodnotenie plnenia programov mesta

Údaje o plnení rozpočtu sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42 vrátane dodatkov, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, ktorá je záväzná pri zostavovaní, sledovaní a vyhodnocovaní rozpočtov územnej samosprávy.

B. Zostavenie návrhu záverečného účtu

Mesto pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovalo podľa § 16 odst.1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu. V súlade s § 16 odst.2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky svojho rozpočtu, ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

1. Rozpočtové hospodárenie mesta v roku 2021

Rozpočet mesta Nitry na rok 2021 bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Nitre uzn. č.339/2020 - MZ dňa 10.12.2020 ako vyrovnaný, pričom príjmy a výdavky rozpočtu vrátane rozpočtových organizácií boli schválené v objeme 88 353 260 €.

V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2021 zostavený v členení na:

- a) bežný rozpočet
- b) kapitálový rozpočet
- c) finančné operácie

Bežný rozpočet bol zostavený a schválený v súlade s § 10 odst.7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy ako prebytkový, avšak po schválení zmien v rozpočte v priebehu roka bol schválený ako schodkový, čo v období pandémie bolo v súlade so zákonom č.67/2021 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Plánovaný schodok bežného rozpočtu bol krytý úverom.

Schválený rozpočet bol v priebehu rozpočtového roka 2021 zmenený niekoľkými rozpočtovými opatreniami v súlade s Rozpočtovými pravidlami Mesta Nitry. Rozpočet po zmenách bol vyrovnaný a k 31.12.2021 dosiahol objem v príjmovej a výdavkovej časti čiastku 111 964 253 €. Najvýraznejšia zmena rozpočtu nastala po zapojení príjmových finančných operácií do rozpočtu mesta a to konkrétne zapojenie prostriedkov z predchádzajúcich rokov vo výške 1 177 770 €, prevod prostriedkov z rezervného fondu vo výške 4 812 590 €, plánované prijatie bankových úverov vo výške 19 000 000 € a plánované prijatie úverov ŠFRB v celkovej výške 1 323 710 €.

Z analýzy rozpočtového hospodárenia vyplýva, že mesto Nitra skončilo rozpočtové hospodárenie v roku 2021 nasledovne:

- a) v bežnom rozpočte dosiahlo prebytok vo výške + 4 026 676,63 €
- b) v kapitálovom rozpočte dosiahlo schodok vo výške - 3 114 904,57 €

- c) vo finančných operáciách dosiahlo zostatok + 6 586 436,16 €
d) rozdiel medzi príjmami a výdavkami bežného a kapitálového rozpočtu predstavuje prebytok + 911 772,06 €.

Treba však zdôrazniť, že v prebytku rozpočtu sú započítané aj nevyčerpané účelové prostriedky z minulých rokov vo výške **3 298 800,51 €**, ktoré možno použiť iba na účel, na ktorý boli poskytnuté. Podľa § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ak je možné použiť v rozpočtovom roku nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku, tieto nevyčerpané prostriedky sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu z tohto prebytku vylučujú. Po vylúčení nevyčerpaných účelových prostriedkov z minulých rokov z prebytku rozpočtu (t.j. 911 772,06 – 3 298 800,51) predstavuje rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu **schodok – 2 387 028,45 €**.

Podľa § 16 odst.8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy „*schodok rozpočtu obec v priebehu roka financuje predovšetkým z rezervného fondu, z ďalších peňažných fondov alebo návratných zdrojov financovania; tento spôsob financovania schodku rozpočtu obecné zastupiteľstvo potvrdzuje pri prerokúvaní záverečného účtu obce*“. Nakoľko mesto dosiahlo schodok v kapitálovom rozpočte a zároveň kladný zostatok vo finančných operáciách to dokazuje, že schodok kapitálového rozpočtu bol v priebehu roka financovaný aj z rezervného fondu a návratných zdrojov financovania na základe prijatých uznesení mestského zastupiteľstva.

Celkový výsledok rozpočtového hospodárenia mesta za rok 2021 po započítaní finančných operácií predstavuje **+ 7 498 208,22 €**.

Rozpočtové hospodárenie mesta za rok 2021 v sume 7 498 208,22 € je kryté finančnými prostriedkami mesta podľa preukázateľných dokladov na základe kontroly účtovných súvzťažností k 31.12.2021.

Zostatok finančných operácií za rok 2021 vo výške **6 586 436,16 €** je nutné použiť v zmysle § 16 odst.8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy na vykrytie schodku rozpočtu vo výške - 2 387 028,45 € a zostatok v sume **4 199 407,71 €** navrhujem použiť na tvorbu rezervného fondu a ponechať ich ako rezervu na krytie nárastu cien energií a úhradu doplatku vyúčtovania MHD dopravcovi Arriva Nitra a.s. za rok 2021.

Súčasťou materiálu záverečného účtu je aj rozbor hospodárenia príspevkovej organizácie mesta SZSS za rok 2021, výsledok hospodárenia organizácie bude preúčtovaný v zmysle zákona č.523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v z.n.p.

V rámci rozboru hospodárskej činnosti príspevkovej organizácie Kreativne centrum je uvedené, že v roku 2021 organizácia nedisponovala žiadnymi finančnými prostriedkami, čiže nevykonávala žiadnu hospodársku činnosť. V tejto súvislosti upozorňujem na ustanovenie §21 zákona č.523/2004 Z.z., podľa ktorého je zriaďovateľ povinný zrušiť príspevkovú organizáciu, ak zistí, že organizácia nespĺňa podmienky podľa odst.3 uvedeného § t.j. neplní úlohy obce. Podľa vyhodnotenia rozpočtu mesta za rok 2021 je zrejmé, že úlohy Kreativneho centra plnil Mestský úrad.

2. Plnenie príjmovej časti rozpočtu

Príjmy bežného rozpočtu boli naplnené vo výške **81 548 812,87 €** (vrátane príjmov rozpočtových organizácií), čo predstavuje 99,95 % plnenie. Bežné príjmy zahŕňajú hlavne daňové príjmy, nedaňové príjmy (napr. príjmy z vlastníctva) a transfery. Medziročný nárast oproti roku 2020 o 4,72 % je hlavne z dôvodu zvýšeného príjmu z výnosu dane z príjmov

fyzických osôb o 4,2 %. Výnos dane z príjmov fyzických osôb (podielové dane) bol v roku 2021 vyšší oproti roku 2020 v absolútnom vyjadrení o 1 399 tis. €.

Plnenie príjmov bežného rozpočtu mesta Nitry v porovnaní r. 2020 a r. 2021:

Názov položky	Plnenie 2020	Plnenie 2021	Index (%)
Dane z príjmov fyzickej osoby	33 241 585	34 640 214	104,21
Daň z nehnuteľností	11 793 964	12 474 727	105,77
Dane za špecifické služby	5 311 240	6 702 853	126,20
Iné dane za tovary a služby	249	499	200,40
Príjmy z podnikania	366 477	7 053	1,92
Príjmy z vlastníctva	3 411 690	2 737 590	80,24
Administratívne poplatky	213 001	192 265	90,26
Pokuty, penále a iné sankcie	157 605	179 196	113,70
Poplatky a platby z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb	1 905 021	1 945 899	102,14
Ďalšie administratívne a iné poplatky a platby	2 175	2 929	134,66
Ostatné príjmy	629 421	421 849	67,02
Granty	14 120	1 200	8,50
Transfery v rámci verejnej správy	19 337 242	20 236 504	104,65
Zahraničné granty	84 630	6 212	7,34
Príjmy rozpočtových organizácií	1 404 202	1 999 815	142,42

Z dôvodu pretrvávania pandemickej situácie v roku 2021 neboli niektoré príjmové položky naplnené. Jedná sa hlavne o položku 223 Poplatky a platby z predaja a služieb – napr. nenaplnený príjem za parkovné, za vstupné športové zariadenia, poplatok za réžiu v zariadeniach školského stravovania, poplatky za materské školy.

Príjmy kapitálového rozpočtu boli naplnené vo výške **2 883 516,36 €**, čo predstavuje 94,33 % plnenie. Jedná sa o príjmy z predaja majetku (podrobná informácia o predajoch je uvedená v prílohe ZÚ) a o príjmy zo štátneho rozpočtu účelovo určené hlavne na realizáciu projektov. Príjmy z predaja majetku boli naplnené iba na 83,6 %.

Plnenie príjmov kapitálového rozpočtu mesta Nitry v porovnaní r. 2020 a r. 2021:

Názov položky	Plnenie 2020	Plnenie 2021	Index (%)
Príjem z predaja kapitálových aktív	322 959	129 800	40,19
Príjem z predaja pozemkov a nehmotných aktív	98 099	754 598	769,22
Ďalšie kapitálové príjmy	-	419	
Transfery v rámci verejnej správy	1 701 719	1 998 697	117,45

3. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu

Výdavky bežného rozpočtu boli vyčerpané vo výške **77 522 136,24 €** (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 94,6 % plnenie.

Výdavky kapitálového rozpočtu boli čerpané vo výške **5 998 420,93 €** (vrátane rozpočtových organizácií), čo predstavuje 34,88 % plnenie oproti schváleným výdavkov kapitálového rozpočtu. Dôvodom je nízke čerpanie rozpočtu odboru investičnej výstavby a rozvoja (27%) zapríčinené nezrealizovaním väčšinu investičných akcií schválených v rozpočte mesta na rok 2021. Výdavky kapitálového rozpočtu boli hradené z okrem kapitálových príjmov aj finančnými operáciami (úvery, rezervný fond).

Informácie o hospodárení rozpočtových organizácií (škôl a CVC) sú uvedené v záverečnom účte formou zúčtovania prostriedkov poskytnutých na bežné a kapitálové výdavky, čo poskytuje verný obraz o skutočnostiach ako napr. informácia o financovaní prenesených kompetencií v rozdelení na normatívne a nenormatívne výdavky v podrobnom členení a tiež údaj o výške dotácií od zriaďovateľa na originálne kompetencie a dofinancovanie ZŠ, ďalej údaje o poskytnutých dotáciách z ÚPSVaR a dotáciách na rôzne projekty. Záverečný účet ďalej obsahuje informáciu o plnení vlastných rozpočtových príjmov rozpočtových organizácií a ich konkrétne použitie. Rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta hospodárili v roku 2021 s rozpočtami vlastných príjmov vo výške 2 278 766,46 € a s rozpočtami výdavkov vo výške 24 386 612,30 €. Vlastné príjmy dosiahli vo výške 1 999 814,64 € a čerpali výdavky vo výške 23 307 146,88 €.

Podľa údajov záverečného účtu vyplýva, že mesto v roku 2021 dofinancovalo dotáciou na prevádzku 3 základné školy (ZŠ Novozámocká, ZŠ Sčasného, ZŠ Krčméryho) vo výške 319 280 €, nakoľko finančné prostriedky poskytnuté zo ŠR na prenesené kompetencie na chod týchto škôl nepostačujú. Základnej škole Cabajská mesto poskytlo dotáciu na prevádzku športovej haly vo výške 30 000 €.

Mesto Nitra finančne usporiadalo ku koncu roka svoje hospodárenie vo vzťahu k rozpočtovým organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta podľa § 16 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Rozpočtové organizácie odvedli ku koncu roka na účet mesta nevyčerpané finančné prostriedky vo výške uvedenej v zúčtovaní poskytnutých prostriedkov. Jedná sa hlavne o finančné prostriedky školského stravovania určené na nákup potravín, ktoré sa použijú v roku 2022.

Z rozboru hospodárskej činnosti príspevkovej organizácie Správy zariadení sociálnych služieb je zrejme, že napriek vzniku neobsadených miest v zariadeniach sociálnych služieb (financovaných zo štátneho rozpočtu) z dôvodu pretrvávania pandémie počas celého roka nevznikla organizácii povinnosť vrátenia finančného príspevku. Z vyhodnotenia rozpočtu Správy zariadení sociálnych služieb vyplýva, že organizácia dosiahla prebytok (zostatok prostriedkov) z hlavnej a podnikateľskej činnosti vo výške 192 758 €, čo súhlasí so stavom peňažných prostriedkov na bankových účtoch a pokladniciach k 31.12.2021.

Kapitálový transfer poskytnutý zo štátneho rozpočtu na konci roka vo výške 23 500 € na inštaláciu automatických posuvných dverí organizácia plánuje použiť v roku 2022.

Súčasťou záverečného účtu je informácia o hospodárení s peňažnými fondmi mesta k 31.12.2021. Mesto Nitra má v zmysle § 15 zákona č.583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vytvorené 2 fondy: rezervný fond a fond mobility. Rezervný fond bol vytvorený z prebytku rozpočtu 2020 a jeho použitie bolo schválené uzneseniami MZ. Fond mobility sa v roku 2021 nevytváral a jeho zostatok k 31.12.2021 bol nulový.

Tvorba a použitie ostatných fondov (fond mestského rozvoja, fond prevádzky, údržby a opráv, finančná náhrada za výrub drevín) sú upravené v osobitných predpisoch, ich zostatky sú v záverečnom účte uvedené.

4. Plnenie finančných operácií

Príjmové finančné operácie zahŕňajú prostriedky z predchádzajúcich rokov (účelovo určené prostriedky) vo výške 1 177 774 €, prevody prostriedkov z fondov podľa skutočného čerpania vo výške 4 812 593 €, skutočné čerpanie úverov vrátane úveru ŠFRB vo výške 12 407 067 € a zábezpeky vo výške 499 727 €. Úver vo výške 5 mil. € je v príjmových finančných operáciách započítaný dvakrát, raz ako kontokorentný schválený mestským zastupiteľstvom na vykrytie prechodného nedostatku zdrojov mesta a druhý raz ako pretransformovaný na splátkový úver, čo samozrejme ovplyvňuje výšku príjmových a aj výdavkových finančných operácií v absolútnej hodnote.

Výdavkové finančné operácie zahŕňajú splátky istín z úverov vrátane ŠFRB prijatých v období od roku 2013 v celkovej výške 11 841 799 €. Suma zahŕňa vrátenie kontokorentného úveru v plnej výške 5 mil. €, pričom vratka bola realizovaná prijatím nového splátkového úveru v rovnakej výške. (viď. tabuľka ZÚ - prehľad o stave a vývoji dlhu mesta k 31.12.2021).

5. Bilancia aktív a pasív

Celková hodnota majetku mesta k 31.12.2021 (v netto hodnote) po zohľadnení opravných položiek bola **279 496 777,05 €** (vrátane majetku odovzdaného do správy rozpočtovým organizáciám a príspevkovej organizácii). Najvyšší podiel na hodnote majetku mesta má dlhodobý hmotný majetok v objeme 199 875 532,43 €.

Mesto Nitra eviduje vysoký stav nedokončených investícií – účet 042 Obstaranie dlhodobého hmotného majetku v brutto hodnote 10 931 183,29 €. Aj napriek tomu, že medziročne sa stav nedokončených investícií znížil o – 5 206 210 €, nežiaduci stav stále pretrváva a dlhodobo naň upozorňuje aj audítorská spoločnosť. V roku 2019 bola útvárom hlavného kontrolóra vykonaná na Odbore výstavby a rozvoja kontrola stavu nedokončených investícií evidovaných na účte 042, ktorej výsledkom boli nedostatky vážneho charakteru ovplyvňujúce priamo účtovný výsledok hospodárenia mesta. Kontrolou bolo zistené, že množstvo investícií nie je zaradené do užívania aj napriek tomu, že sa v skutočnosti v reálnom živote užívajú, čo má za následok, že takéto investície nemajú zostavený odpisový plán, t.j. mesto nezaradené ale užívané investície neodpisuje, čo priamo ovplyvňuje výšku nákladov mesta. Z časti tento nedostatok je eliminovaný tvorbou opravných položiek, avšak v žiadnom prípade tento spôsob účtovania nemôže dlhodobo nahrádzať zákonný a vnútornými predpismi upravený spôsob zaraďovania majetku do užívania. Vysoký stav nedokončených investícií na účte 042, z ktorých značnú časť verejnosť využíva narúša princíp verného a pravdivého obrazu o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva mesta. Ku kontrolným zisteniam boli prijaté opatrenia na nápravu nedostatkov, ktoré sú plnené iba z časti a zdlhávo.

5.1. Bilancia pohľadávok

Zo záverečného účtu a súvahy vyplýva, že stav krátkodobých pohľadávok Mesta Nitry k 31.12.2021 v brutto hodnote je vo výške **7 873 757,83 €**, z toho daňové 3 748 661,68 € a nedaňové vrátane poplatku za komunálny odpad 4 125 096,15 €.

Zo záverečnej správy z inventarizácie majetku Mesta Nitry k 31.12.2021 vyplýva, že mesto vytvorilo opravné položky k pohľadávkam daňovým vo výške 2 773 983,26 € a k pohľadávkam nedaňovým vo výške 1 140 457,05 €. Na základe vyjadrenia referátu právneho a vymáhania pohľadávok sa jedná o pohľadávky voči dlžníkom v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní, resp. o nepremlčané pohľadávky, pri ktorých je riziko, že ich dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí. Keďže je vysoký predpoklad, že tieto pohľadávky nebudú mestu uhradené, tvorba opravných položiek k pohľadávkam je opodstatnená, čím si mesto v netto hodnote pohľadávok upravuje realnosť aktív.

5.2. Bilancia záväzkov, stavu a vývoja dlhu

Dlhodobé záväzky mesta ku koncu roka 2021 (bez bankových úverov) dosiahli výšku **7 201 397,70 €**.

Jedná sa o záväzky s dobou splatnosti dlhšou ako 1 rok a v uvedenej sume sú zaúčtované najmä nesplatené úvery voči ŠFRB (6 567 705,03 €), záväzky za preinvestované prostriedky na mestských objektoch – zápočty (91 030,94 €), prijaté zábezpeky na byty (468 282,90 €) a zostatok sociálneho fondu (74 378,83 €).

V krátkodobých záväzkoch (**3 720 601,53 €**) sú zahrnuté najmä záväzky voči dodávateľom vo výške 1 306 306,45 €, záväzky z úverov ŠFRB splatné do jedného roka, zápočty (413 693,36 €), záväzky voči zamestnancom (822 936,46 €).

Stav záväzkov z bankových úverov k 31.12.2021 resp. k 1.1.2022 bol vo výške **19 213 770,26 €** , čo predstavuje dlh mesta **23,56 %** zo skutočných bežných príjmov mesta dosiahnutých v roku 2021, čím je dodržané pravidlo podľa § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy pri používaní návratných zdrojov financovania. Do uvedenej sumy nie sú započítané úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania, ktoré sa splácajú vo forme časti nájomného od nájomníkov bytov.

Treba zdôrazniť, že celkovú sumu dlhu mesta ovplyvňuje **výška nevyčerpaného úveru 7,7 mil. €**, ktorý bol schválený uzn. čís. 270/2020-MZ vo výške 9 mil.€ na financovanie investičných akcií. Nezrealizovaním investičných akcií v plnej výške 9 mil. € je preto dlh mesta o nevyčerpanú časť úveru nižší, nakoľko v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa do dlhu obce započítava súhrn záväzkov vyplývajúcich zo splácania istín návratných zdrojov financovania t.j. výška vyčerpaných a nesplatených úverov. Po započítaní nevyčerpaného úveru by dlh mesta predstavoval **33%** zo skutočných bežných príjmov mesta dosiahnutých v roku 2021.

Prehľad o stave a vývoji dlhu mesta k 31.12.2021 je uvedený v záverečnom účte na str.166.

6. Podnikateľská činnosť

Podnikateľskú činnosť mesto vykonáva na základe živnostenského oprávnenia a spočíva v predaji propagačných materiálov a sprievodcovských službách na prevádzke TIC, v predaji služieb Strediskom mestských služieb a v Školiacom stredisku Mestskej polície.

Podľa prehľadu nákladov a výnosov je podnikateľská činnosť mesta prakticky vyrovnaná, t.j. náklady sú kryté výnosmi (výsledok hospodárenia z PČ 1 208,17 €).

Podnikateľskú činnosť vykonáva aj príspevková organizácia zriadená mestom Správa zariadení sociálnych služieb. Organizácia v roku 2021 vykázala z podnikateľskej činnosti zisk 228,80 €. Výsledok hospodárenia príspevkovej organizácie po zdanení je potrebné preúčtovať v zmysle Metodického usmernenia č. MF/020324/2020-352 o účtovaní výsledku hospodárenia v príspevkových organizáciách.

7. Hodnotenie programov rozpočtu

Programové rozpočtovanie je vo všeobecnosti systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a alokovanie disponibilných rozpočtových zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov. Programové rozpočtovanie je systém plánovania, rozpočtovania a hodnotenia, ktorý kladie dôraz na vzťah medzi verejnými rozpočtovými zdrojmi a očakávanými (plánovanými) výstupmi a výsledkami realizovaných činností, ktoré sú financované z rozpočtu subjektu samosprávy.

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2021 zostavený v programovej štruktúre, t.j. výdavky rozpočtu mesta boli alokované do príslušných programov, ktoré sa vnútorne členia na podprogramy a prvky. Každý program, ktorý predstavuje súhrn aktivít má definovaný svoj zámer a cieľ, pričom zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov a cieľ sa monitoruje a hodnotí merateľným ukazovateľom. Hodnotenie programov v návrhu záverečného účtu je na úrovni slovného zdôvodnenia plnenia merateľných ukazovateľov.

Plnenie rozpočtu v programovej štruktúre (v eurách)				
Kód	Názov programu	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2021
001	Plánovanie, manažment a kontrola	379 950	1 069 592	269 679
002	Propagácia a marketing	256 550	399 883	304 725
003	Interné služby	1 943 190	1 489 526	1 296 413
004	Služby občanom	135 400	836 740	835 915
005	Bezpečnosť	2 408 600	2 506 671	2 384 676
006	Odpadové hospodárstvo	6 169 000	6 803 252	6 051 400
007	Komunikácie	2 629 860	9 583 509	4 088 706
008	Doprava	5 086 000	9 444 298	9 091 692
009	Vzdelávanie	33 770 070	39 510 626	36 748 201
010	Šport	2 494 530	4 240 943	2 843 210
011	Kultúra	474 800	971 550	599 473
012	Prostredie pre život	2 532 600	3 551 178	2 630 589
013	Sociálne služby	3 617 020	4 163 229	4 030 451
014	Správa majetku mesta	17 014 830	17 519 053	15 014 359
015	Projekty pre regionálny rozvoj	1 139 000	1 907 162	1 561 647
016	Administratíva a ľudské zdroje	8 301 860	7 968 042	7 875 628

Sumár výdavkov rozpočtu v programovej štruktúre činí 95 626 766 €, čo je o 264 409 € viac ako je podľa údajov záverečného účtu skutočné čerpanie výdavkov rozpočtu vrátane výdavkových finančných operácií. Tento rozdiel predstavuje vrátenie finančných zábezpek na verejné obstarávanie, predajné miesta tržnice, nájomné byty, stravné v ZŠS a iné (zaúčtované v programoch 9 a 14), ktoré však nie sú skutočnými výdavkami týchto programov.

Útvar hlavného kontrolóra vykonal v II. polroku 2021 kontrolu implementácie programového rozpočtovania v rozpočtovom procese mesta. Závery z kontroly boli spracované v Správe o výsledku kontroly, ktorá bola prerokovaná na zasadnutí mestského zastupiteľstva dňa 10.3.2022. Kontrolou bolo okrem iného zistené, že aktuálna implementácia a spôsob využitia programového rozpočtovania pri tvorbe rozpočtu Mesta Nitra nedosahuje potenciál svojich možností. V súčasnosti je programové rozpočtovanie využívané len na zber informácií, pri

ktorých riadenie a priame prepojenie rozpočtu na dosahovanie cieľov chýba. ÚHK na základe výsledku kontroly odporučil pri tvorbe programového rozpočtu v novom rozpočtovom roku odstúpiť od súčasnej štruktúry a zamerať sa na novú štruktúru programového rozpočtu s ohľadom na aktuálne potreby prioritných oblastí s cieľom zabezpečiť efektívny nástroj riadenia verejných zdrojov. Vedenie mesta sa s odporúčaním ÚHK stotožnilo a prijalo opatrenie týkajúce sa tvorby novej štruktúry programového rozpočtu.

Z Á V E R

Mesto Nitra v roku 2021 hospodáril podľa pravidiel zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, Rozpočtových pravidiel Mesta Nitry a schváleného rozpočtu a údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu.

Záporný rozdiel medzi upravenými skutočnými príjmami a výdavkami rozpočtu (§ 16 odst.6 zákona) vo výške – 2 387 028,45 € svedčí o tom, že mesto v roku 2021 nedokázalo vykryť svoje výdavky príjmami rozpočtu a muselo na vykrytie výdavkov použiť rezervný fond a návratné zdroje financovanie vrátane kontokorentného úveru, ktorý bol pretransformovaný na splátkový úver so splatnosťou 5 rokov. Tento ukazovateľ informuje o tom, že mesto hospodáril deficitne z pohľadu bežného a kapitálového rozpočtu.

Mesto v rámci možností schváleného rozpočtu v roku 2021 zabezpečilo výkon základných samosprávnych funkcií mesta aj funkcií, ktoré vyplývajú z preneseného výkonu štátnej správy.

V zmysle § 16 ods. 2 mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a k osobám, ktorým poskytlo prostriedky z rozpočtu a taktiež usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

Návrh záverečného účtu mesta Nitry za rok 2021 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 uvedeného zákona.

Zostatok finančných prostriedkov vo výške 4 199 407,71 € navrhujem ponechať v rezervnom fonde na krytie nárastu cien energií a doplatku vyúčtovania MHD dopravcovi Arriva Nitra a.s. za rok 2021.

*Vzhľadom na vyššie uvedené odporúčam Mestskému zastupiteľstvu v Nitre
schváliť celoročné hospodárenie bez výhrad.*

v Nitre dňa 19.4. 2022

Ing. Darina Keselyová
hlavný kontrolór mesta Nitry

